

Wyrok z dnia 5 września 1996 r.
II URN 20/96

Nie można postawić zarzutu rażącego naruszenia prawa wyrokowi, który zapadł w następstwie uchwały Sądu Najwyższego podjętej w trybie art. 391 § 1 KPC, mimo tego, że później zapadła uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego odmienna w swej treści od uchwały, którą był związany sąd apelacyjny.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar, Janusz Łętowski.

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Iwony Kaszczyszyn, po rozpoznaniu w dniu 5 września 1996 r. sprawy z wniosku Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółki z o.o. w Ł. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w L. o ustalenie nieistnienia obowiązku zwrotu zasiłków chorobowych, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Pracy i Polityki Socjalnej [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 września 1995 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wyrokiem z dnia 20 grudnia 1994 r. oddalił odwołanie Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółki z o.o. w Ł. od decyzji ZUS-Oddziału w Lublinie z dnia 18 marca 1994 r. Decyzją tą organ rentowy zobowiązał Przedsiębiorstwo do zwrotu 494.392.400 zł. Kwota ta odpowiadała wysokości zasiłków chorobowych, które zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Przedsiębiorstwo, jako uspołeczniony zakład pracy, powinno było wypłacić pracownikom z własnych środków.

Sąd Wojewódzki w uzasadnieniu wyroku podał, że w dniu 28 kwietnia 1992 r. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Ł. zostało przekształcone w jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Gminy Ł. Sąd zwrócił uwagę na brak wyraźnej regulacji prawnej pozwalającej na jednoznaczną ocenę charakteru tej spółki jako uspołecznionego czy też nie uspołecznionego zakładu pracy i przeprowadził analizę przepisów obowiązujących w zakresie istotnym dla zaistniałego sporu. Jako kryterium odróżniające uspołeczniony i nie uspołeczniony zakład pracy Sąd przyjął charakter danego podmiotu gospodarczego oraz typ własności środków produkcji do niego należących. Sąd podkreślił, że gmina jest jedynym udziałowcem Spółki, a biorąc pod uwagę własność komunalną środków produkcji należących do Spółki, należy tę Spółkę uznać za uspołeczniony zakład pracy w rozumieniu § 19 ust. 1, 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 1983 r. w sprawie obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego oraz pokrywania wydatków na te zasiłki.

Sąd Apelacyjny w Lublinie rozpatrując rewizję organu rentowego powziął poważne wątpliwości prawne, które przedstawił w trybie art. 391 KPC Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów podjął w dniu 7 lipca 1995 r. (Sygn. akt II UZP 10/95) następującą uchwałę: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której wszystkie udziały stanowią własność gminy, nie jest uspołecznionym zakładem pracy w rozumieniu § 19 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 1983 roku w sprawie zasad obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego oraz pokrywania wydatków na te zasiłki (Dz.U. Nr 33, poz. 157 ze zm.).

W wykonaniu tej uchwały, która z mocy art. 391 § 2 KPC wiązała Sąd w danej sprawie, Sąd Apelacyjny zaskarżonym wyrokiem zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 18 marca 1994 r. i uchylił nałożony na wnioskodawcę obowiązek wypłaty zasiłków chorobowych za okres od 1 sierpnia 1992 r. do 31 stycznia 1994 r. w kwocie 494.392.400 zł. (starych). Sąd Apelacyjny nie obciążył organu rentowego kosztami procesu. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego i przyjął, że koszty zasiłków chorobowych należnych pracownikom wnioskodawcy, który jest nie uspołecznionym zakładem pracy, powinny być w spornym okresie pokrywane ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z treścią § 20 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów.

W rewizji nadzwyczajnej wniesionej 25 czerwca 1996 r. Minister Pracy i Polityki Socjalnej zarzucił powyższemu wyrokowi rażące naruszenie prawa, tj. § 19 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 1983 r., art. 368 pkt 1 KPC, a nadto naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie rewizji Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z o.o. w Ł. od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 20 grudnia 1994 r.

W uzasadnieniu rewizji Minister powołał się na to, że w kwestii wykładni pojęcia "uspołeczniony zakład pracy" dla celów obowiązku wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego wypowiedział się ponownie Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów podjętej w dniu 18 kwietnia 1996 r., II UZP 2/96. W uchwale tej Sąd Najwyższy przyjął, że spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, w której wszystkie udziały stanowią własność gminy należało traktować jako uspołeczniony zakład pracy w rozumieniu § 19 ust. 1 pkt 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów. W ocenie wnoszącego rewizję wykonanie wyroku wydanego z uwzględnieniem wyrażonych we wcześniejszej uchwale poglądów, powoduje nieuzasadnione obciążenie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i narusza tym samym interes Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy rozważył co następuje:

Poza sporem pozostaje, że zaskarżony rewizją nadzwyczajną wyrok Sądu Apelacyjnego zapadł w wykonaniu uchwały Sądu Najwyższego podjętej w trybie art. 391 § 1 KPC, która z mocy jednoznacznego brzmienia art. 391 § 2 KPC wiązała ten Sąd w rozpoznawanej sprawie. Sąd Apelacyjny nie był władny inaczej rozstrzygnąć zagadnienia objętego odpowiedzialnością prawną udzieloną przez Sąd Najwyższy. Odmienna w swej treści od podjętej przez skład trzech sędziów i wiążącej Sąd Apelacyjny, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego zapadła w wiele miesięcy po wydaniu zaskarżonego wyroku. Rewizja nadzwyczajna została wniesiona z naruszeniem w sposób ewidentny terminu określonego w art. 421 § 2 KPC. Wprawdzie wno-

szący rewizję powołuje się na naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej, ale tego rodzaju zarzut nie może być uwzględniony.

Zaskarżonemu wyrokowi nie można skutecznie zarzucić rażącego naruszenia prawa. Samo istnienie wątpliwości interpretacyjnych co do pojęcia uspołecznionego zakładu pracy zawartego w treści § 19 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 1983 r. w sprawie zasad obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego oraz pokrywania wydatków na te zasiłki przesądza o tym, co wielokrotnie podkreślano w doktrynie i orzecznictwie, iż wyrokowi opartemu na przepisie budzącym tego typu wątpliwości nie można przypisać kwalifikowanego, rażącego naruszenia prawa. W rozpatrywanej sprawie sytuacja była tym bardziej szczególna, że wyrok został wydany w oparciu o uchwałę Sądu Najwyższego, która miała dla orzekającego Sądu charakter wiążący.

Równie szeroko w doktrynie i orzecznictwie znany jest pogląd, że nie można mówić o rażącym naruszeniu interesu Rzeczypospolitej, jeżeli nie doszło do rażącego naruszenia prawa. Naruszenie interesu Rzeczypospolitej stanowi kwalifikowaną postać rażącego naruszenia prawa. Takiego naruszenia zaskarżonemu orzeczeniu nie można przypisać.

Dlatego też Sąd Najwyższy na mocy art. 421 § 2 KPC orzekł jak w sentencji.

=====